

ASSICURAZIONI GENERALI

1883. évi mérlege.

Nyeresség- és veszteség-számla az A mérleghez (1883.)

A tétel neve	Bevételek			A tétel neve	Kiadások		
	Újlet	Vagyon	Összes		Újlet	Vagyon	Összes
1. Díjtartalék a múlt évről:				1. Visszontbiztosítási díjak:			
a) tűzbiztosítás	1738119.04			a) tűzbiztosítás	2397189.03		
b) szállítványbiztosítás	81801.50			b) szállítványbiztosítás	578348.81		
c) jégbiztosítás	16000.00			c) jégbiztosítás	366639.21		
	1979920.54		1979920.54	2. Károk:			
2. Tartalék oly károkra, melyek 1883. dec. 31-én még függőben voltak:				a) tűzbiztosítás kifiz. károiszegek frt 2,581,302.- tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 633,448.99	3214700.99		
a) tűzbiztosítás	56940.66			b) szállítványbizt. kifiz. károiszegek frt 412,760.48 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 179,928.97	591789.45		
b) szállítványbiztosítás	150148.79			c) jégbiztosítás kifiz. károiszegek frt 1,886,337.06 tart. még ki nem fizet. károk fejb. * 4,644.03	189081.09		
c) jégbiztosítás	67586.86						
	726246.31		726246.31	3. Díjtartalék 1883. december 31-én még folyó biztosításokért:			
3. Díjak a törlesztés levonásával:				a) tűzbiztosítás	1766333.83		
a) tűzbiztosítás	6498621.11			b) szállítványbiztosítás	110477.75		
b) szállítványbiztosítás	129492.41			c) jégbiztosítás	1766333.83		
c) jégbiztosítás	216293.78			4. Az év folyán fizetett jutalékok:			
	9040889.90		9040889.90	a) tűzbiztosítás	573546.88		
4. Köténydíjak:				b) szállítványbiztosítás	500128.1		
a) Köténydíjak	4879.73			c) jégbiztosítás	133294.15		
b) Értékekre adott előlegek kamatai	200795.30						
c) Állam- és más értékpapírok kamatai s osztalékai	30839.57			5. Kiszámlált költségek:			
d) Kamatok váltólejárataikból, folyó számláiról és ágló	48465.35			a) tűzbiztosítás	644118.37		
	254140.38		254140.38	b) szállítványbiztosítás	52975.10		
6. Nyeremény-egyenleg különféle értékesítések folytán s átszámlálással:				c) jégbiztosítás	110313.53		
a) Átszámlálás	54187.25			6. Adók és illetékek:			
b) Átszámlálás	54187.25			a) Állam- és más értékpapírok kamatai	807607.00		
	108374.50		108374.50	b) Állam- és más értékpapírok kamatai	308843.25		
				c) Állam- és más értékpapírok kamatai	11068.50		
				d) Állam- és más értékpapírok kamatai	31046.43		
				e) Állam- és más értékpapírok kamatai	5182.22		
Összesen	12955500.48	308327.66	13263828.14	Nyeresség	27456.25	261029.40	288485.65
				Összesen	12955500.48	308327.66	13263828.14

Nyeresség- és veszteség-számla a B mérleghez. Életbiztosítási osztály. (1883.)

Múlt évi díjtartalék:			1. Visszontbiztosítási díjak:		
1. Díjtartalék az átadott visszontbiztosításokra	269310.15	16032144.58	16032144.58	1. Alapdíjak	2625000.00
2. Tartalék függő károkért	933147.34	23147.34	23147.34	2. Törlesztett nyereségyutalékok	1031572.29
3. Díjnyelvételek megfizetésére szolgáló biztosításokra	2460715.43	483805.69	483805.69	3. Tartalék az értékpapírok árfolyam-ingadozásának fedezésére	1628930.06
4. Köténydíjak	42757.49	2987278.61	2987278.61	4. Ingatlan tartalék	407145.95
5. Díjtartalék visszontbiztosításokra	42757.49	308392.76	308392.76	5. Tartalék a kifizetésre szolgáló nyereségyutalékok fedezésére	40000.00
6. Elhelyezett tőkék jövedelme:				6. Rendkívül rendelkezés alatti nyereségyutalékok	315635.00
a) Jellemző követelések kamatai	127084.85	78171.6	78171.6	7. Az 1883. december 31-én még érvényben lévő biztosítások tartalékai:	
b) Értékekre adott előlegek kamatai	200795.30	308392.76	308392.76	A. Az A mérlegben	187881.58
c) Állam- és más értékpapírok kamatai	42175.10	104900.33	104900.33	A. E mérlegben	1719908.50
d) Folyó számlák	266943.60	847946.24	847946.24	B. Az A mérlegben	81721.99
e) Az ingatlanok kifizetésére adott előlegek kamatai	104900.33	682050.23	682050.23	C. Az A mérlegben	238965.77
f) Elhelyezett tőkék jövedelme	165896.01	165896.01	165896.01	D. Az A mérlegben	506383.06
g) Állam- és más értékpapírok kamatai	682050.23	32754.75	32754.75	E. Az A mérlegben	506383.06
h) Állam- és más értékpapírok kamatai	165896.01	165896.01	165896.01	F. Az A mérlegben	109334.11
Összesen	30346703.08	19850.76	30346703.08	G. Az A mérlegben	109334.11
7. Nyeremény-egyenleg különféle értékesítések folytán				H. Az A mérlegben	124569.80
a) Átszámlálás				I. Az A mérlegben	702336.89
b) Átszámlálás				J. Az A mérlegben	330109.1
c) Átszámlálás				K. Az A mérlegben	81308.47
d) Átszámlálás				L. Az A mérlegben	304683.07
e) Átszámlálás				M. Az A mérlegben	4974.08
Összesen				N. Az A mérlegben	209381.12

Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1883. december 31-én.

Könyv nr.	VAGYON			TEHER		
	A	B	Összesen	A	B	Összesen
1. A részvényesek biztosított adófelelőse	1837500	1837500	3675000	1. Alapdíjak	2625000	2625000
2. Ingatlan bírték (minden teherrel menten):	4444782.52	4444782.52	8889565.04	2. Törlesztett nyereségyutalékok	1031572.29	1031572.29
a) városi telkek	3069922.03	3069922.03	6139844.06	3. Tartalék az értékpapírok árfolyam-ingadozásának fedezésére	1628930.06	1628930.06
b) földirtók gazdasági leltárral	89815.35	89815.35	179630.70	4. Ingatlan tartalék	407145.95	407145.95
c) 1883. dec. 31-én még el nem adott gazdasági termékek a társaság földirtókaiából	178032.07	178032.07	356064.14	5. Tartalék a kifizetésre szolgáló nyereségyutalékok fedezésére	40000.00	40000.00
3. Aktív életbiztosítási díjak	65832.03	65832.03	131664.06	6. Rendkívül rendelkezés alatti nyereségyutalékok	315635.00	315635.00
4. Kamatos, jellemzőleg biztosított életpénzesítési ingatlankon a jellemző oszt. tartozók kivételével (akapozs. I. cikk a) pont)	157847.71	157847.71	315695.42	7. Az 1883. december 31-én még érvényben lévő biztosítások tartalékai:		
5. Kamatos, jellemzőleg biztosított életpénzesítési ingatlankon a jellemző oszt. tartozók kivételével (akapozs. I. cikk a) pont)	6001235.05	6001235.05	12002470.10	A. Az A mérlegben	187881.58	187881.58
6. Állam- és értékpapírok (A. melléklet)	676380.61	676380.61	1352761.22	A. E mérlegben	1719908.50	1719908.50
7. Váltók s lízingok	40621.20	40621.20	81242.40	B. Az A mérlegben	81721.99	81721.99
8. Értékek a jellemző osztály részére	314412.78	314412.78	628825.56	C. Az A mérlegben	238965.77	238965.77
9. Értékek a jellemző osztály részére	146702.03	146702.03	293404.06	D. Az A mérlegben	506383.06	506383.06
10. Készpénz-készlet a törlesztési és elvonási igazgatóságok pénztárakban	120245.41	120245.41	240490.82	E. Az A mérlegben	506383.06	506383.06
11. Készpénz-készlet a díjak pénztárakban	78298.90	78298.90	156597.80	F. Az A mérlegben	109334.11	109334.11
12. Maradvány a visszontbiztosítottak számláiból	603434.46	603434.46	1206868.92	G. Az A mérlegben	124569.80	124569.80
13. Az intézeti főkönyv számláiból	895495.26	895495.26	1790990.52	H. Az A mérlegben	702336.89	702336.89
14. Az A mérleg folyó számláiból	39187.57	39187.57	78375.14	I. Az A mérlegben	330109.1	330109.1
15. Adósság különbözé címek alatt:	30871.42	30871.42	61742.84	J. Az A mérlegben	81308.47	81308.47
a) Letételek biztosítottak és keszesség gyűjtés	40283.21	40283.21	80566.42	K. Az A mérlegben	304683.07	304683.07
b) Letételek biztosítottak és keszesség gyűjtés	30871.42	30871.42	61742.84	L. Az A mérlegben	4974.08	4974.08
16. Díjtartalék átadott visszontbiztosításokra életbiztosítási osztály	23548	23548	47096	M. Az A mérlegben	209381.12	209381.12
17. Díjtartalék a visszontbiztosításokra életbiztosítási osztály				N. Az A mérlegben	245000.03	245000.03
18. Törlesztendő jutalékok s törlesztendő szociális költségek				Összesen	9480304.93	9480304.93
Az 1883. december 31. a jövő évre érvényben maradó díjtartalékok értéke:	19,992,193.02	3,044,047.80	23,036,240.82	Összesen	9480304.93	9480304.93

A cs. k. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triestben:
Dr. Maurogonato I., Br. Murguro József, Br. Ralli Ambr., Segré V., Dr. Calabi R., Goldschmidt Lipót.
 A vezértitkár: **Marco Besso.**
 Magyarországi vezérigynökség Budapesten az intézet saját házában, Dorottya-utca 10. szám.

VASÁRNAPI UJSÁG

21-IK SZÁM. 1884. BUDAPEST, MÁJUS 25. XXXI. ÉVFOLYAM.

Közlését felfüggesztik: Vasárnapi Ujság és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre 6 * Csupán a Vasárnapi Ujság: egész évre 2 frt Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt Külömlő előfizetőkhez a postai megfizetésű viteldj is csatolandó.

MIDHÁT PASA.

Az egyetlen férfi, a kiben lett volna bátorság, akarat és tehetség a török birodalom megújítani s azt a nyugati civilizációhoz közelebb emelvény, megmaradását és fölvirágzását biztosítani: Midhát pasa, a nagy reformátor, nincs többé. Nehány nappal ez előtt érkezett a híre, hogy meghalt. Meghalt szívrohamban, hová öt ellenségeinek fondorlati s a szultán rövidlátása kárhoztatták, Arabia sivatagainak egy félreeső, elszigetelt oázisán.

Az egyetlen férfi, a kiben lett volna bátorság, akarat és tehetség a török birodalom megújítani s azt a nyugati civilizációhoz közelebb emelvény, megmaradását és fölvirágzását biztosítani: Midhát pasa, a nagy reformátor, nincs többé. Nehány nappal ez előtt érkezett a híre, hogy meghalt. Meghalt szívrohamban, hová öt ellenségeinek fondorlati s a szultán rövidlátása kárhoztatták, Arabia sivatagainak egy félreeső, elszigetelt oázisán.

Mindhát pasa meghalt, s eltűnt vele sok időre, örökre tán az a tündéralom, melyet az ország megújulásáról, fölvirágzásáról oly örömet álmódott az ottoman birodalom minden igaz barátja. Maradtak ugyan hívei, a kik lelkesen táplálják kebelükben az ő eszméit, ott van az egész ifju Törökország, mely ő benne tisztelte vezérét; de az ezidőszert egy üldözött, kisebbségben levő, szerteszúrt tábort, mely most Mindhátban fejt is elveszített, legfőkébb plátóul rajonghat szép terveit. Nincs senki hívei táborában, a ki a siker kilátásával vállalhatná magára az ő szerepét, vehetné át az ő örökét.

A török birodalomnak az újabb időkben e legjelentékenyebb államférfiról ismételve volt már szó e lapok hasábjain. A «Vasárnapi Ujság» régebb olvasói előtt részleteiben sem lesz ismeretlen élete pá-

lyája, azért ez alkalommal elegendőnek tartjuk erre csak futólag mutatni rá s inkább államférfiu tevékenységét méltán érdeme szerint. Mindhát pasa korán kezdte nyilvános pályáját a Fuad pasa miniszteriumában. Később Nis, majd Bulgária kormányzója lett, mely minőségében a török birodalomban igazán csodásnak

MIDHÁT PASA.

ban javulás volt tapasztalható, az alácsott közbiztonság megszilárdult, s ama két rövid esztendő, mely alatt Midhát Bulgária kormányát vezette, meggyőzhetett minden embert, hogy a török birodalomnak ő nála hatalmasabb adminisztratív tehetsége nincs. Hogy mindez az ő személyes érdeme volt, kiderült akkor, midőn 1867-ben visszahívták s azonnal kiűzték a zavarok, rablások, vérengzések, melyek nem voltak másképp elfojthatók, mint úgy, hogy újra Midhátot küldték oda, kinek egyszerű megjelenése elegendő volt a rendet helyreállítani.

Kormányzói sikerei nem maradhettek észrevétlenül. Csakhamar Konstantinápolyba rendelték, hol a kormánytanács — *surai dectet* — feje lett. De nem maradt az sokáig. A bagdádi vilajetben oly zavarok törtek ki, hogy csak ő töle lehetett a rend helyreállítását reményelni. Lehet, hogy irigyei is rajta voltak Sztambulból eltávolításán. Midhát tehát Bagdába ment s itt is fényesen megfelelt a hozzá kötött várakozásnak. A bebetörő persák visszaűzték, a belbéke helyre állt s a tartomány gyors fölvirágzásnak indult.

Mikor Mahmud pasa, a szultán sógora s Törökországnak e muszka zsoldban álló rossz szeleme nagyvezér lett, Midhát pasa nem tűrhette tovább bosszantásait, lemondott, s Konstantinápolyba ment, hol a szultán előtt nyíltan és férfiasan föltárta az ország szomorú helyzetét. A szultán figyelmesen hallgatta az előadást s midőn az végéhez ért, így szólt Midhátéhoz:

— Te vagy a nagyvezér.

Mahmud tehát letétezt, de még elég ideje volt az államkincstárból nagy összegeket sikasztani el, mielőtt elhagyta a fővárost.

Azonban Midhát nagyvezérre is csak pünkösödinek bizonyult. A szigorú becsületességű államférfi nem nézhette nyugodtan a szultán esztelen pazarlásait s az ország sanyaru pénzügyi helyzete eléggé indokolhatta, hogy a szultán pénzköveteléseit megtagadja. Ez és különösen az, hogy a török trónöröklési rendnek a szultán kívánsága szerinti megváltoztatásába beleegyezni nem akart, — bukását okozta s újra Mahmud lett utódja.

Az 1876-iki év Sztambulban a palotaforradalmak éve volt. Abdul-Aziz szultán letétezt, aztán kivégezte magát. A minisztereket, kik e mozgalom élén állottak, legyilkolta egy őrjögő cserkesz. De Midhátot, a reformáramlatnak épen a lelkét, nem tudta elérni orgyilkos töre.

Midhát életben maradt s az új szultán, Murad, ki első sorban ő neki köszönhető trónusát, nagyvezérévé tette őt. Most tehát végre megnyeré a tehetségeinek megfelelő hatáskört. Nagyvezéri állásában mindent elkövetett, hogy egyrészt elhárítsa hazájáról a kívülről fenyegető veszélyt, másrészt eltávoztassa az ország testéből a rothadó elemeket s új, egészséges állapotokat teremtsen, melyek az ozmánok birodalmát erőhöz s a polgársultság áldásaihoz vezessék s az európai szabad államok sorába helyezék.

És ezzel eljutottunk Midhát pasának legmerészebb, legnagyobbszerű, ha tán nem is legszerencsésebb s csak rövid tartamu alkotásához: a török alkotmányhoz, melyről a legbátrabb szárnyalásu elme se mert volna álmodni, nem Törökországban, de még a külföldön sem.

Hát ez mindenesetre vakmerő volt még gondoltnak is, és becsületére válik Midhát pasa bátorságának, ha nem is eszélyességének, hogy megkockáztatta a kísérletet. A legridegebb despotizmus, a korlátlan egyeduralom országából minden előkészület és átmenet nélkül egyszerre alkotmányos államot teremteni, ő előtte

nem látszott lehetetlenségnek, sőt egész komolyan vette a lehetőséget, oly komolyan, hogy a nép uralmát biztosító nyugati alkotmányrendszerek közül is a legelőrehaladottabbakat, a lepszabadabbakat, a belgát és norvéget választotta mintaképül, a hol a fejedelem souverainitása csak névszerű s a valódi hatalom a a népakarat. Midhát komolyan értelmezte az alkotmányt, kimondta törvény előtti egyenlőségét minden alattvalónak, vallási és nemzeti-ségi különbség nélkül s még legmagasabb államhivatalokba is ki akart nevezni keresztényeket.

S ez az a pont, mely az elfogulatlan kritika világánál Midhát pasát inkább egy rendkívül rokonszenves és bámulatraméltó merészgü nagyidealistának, mint nagy államférfiúnak tünteti föl, kinek számolni kell a körülményekkel, a mint adva vannak s céljaiban megvizsgálni, ha lehetségesek-e. Midhát pasa e pontnál megfélekedni látszott arról a nagy igazságról, hogy valamint a természetben nincsen, ugy a népek fejlődésében sem képzelhető ugrás, s a ki azt megkockáztatja, nyakát szegheti.

Őt is elérte tévedésének e végzete. 1877. február 5-én a szultán palotájába kocsziva, ott kifogták lovait s tudtára adák, hogy száműzetésbe kell mennie. Ötszáz török fonttal a zsebében kényszeríték elhagyni a birodalom határait s még családjától sem engedék elbucszni, mely Konstantinápolyban oly sorsban maradt, hogy barátainak kellett gondoskodni segélyezéséről.

Midhátot egy hajó azonnal az olasz partokra vitte, honnan Párisba ment s ott maradt egész addig, míg visszahívatván, pörbe nem fogták, a leggyalázatosabb pörbe, melyet politikai ármány valaha csak kigondolhatott. «Abdul-Aziz szultán gyilkosainak pöre» czim alatt olvastuk a tárgyalásokat, melyekben Midhát pasa nem csak úgy volt feltüntetve, mint szellemi szerzője a szerencsétlen szultán erőszakos halálának, hanem azzal is vádoltatott, hogy ő idézte elő a birodalom pénzügyi bukását, ez alkalmat fölhasználva, hogy meggazdagodjék. S a bíróság kimondá az elkártható ítéletet, mely Midhátban nemcsak a politikai tényező, de a becsületes embert is meg lett volna ölendő.

Az ítélet száműzetésre szólt, de melyet a török kormánylapok, az európai közvelemény iránti tekintetből, eleinte egy távoli tartományba küldetésnek adtak ki, s helytartói minőségben.

S Törökország e nagy fiának, kinek tehetségei oly sokat használhattak volna hazájának, meddő télenségben, száműzetésben, szomorú rabságban kellett befejezni napjait! Be kellett fejeznie ama vigasztaló tudat nélkül, hogy törekvései célt érnek, eszméi megvalósulnak valaha s ő vértanuként hunyhat el, kinek halála pecsét lesz az általa igaznak vallott ügy bekövetkezendő ádálalán. Még ez a vigasztalása se maradt meg. Merész reformeszméit maga előtt látta porba szállani s tapasztalnia kellett, hogy az eszménykép, mely lelke előtt lebegett, melytől hazája ujászületését várta, az «alkotmányos» Törökország, ködkép vala csak, mely föl-oszlott a semmiben s melyről ma, mint komolyan lehetséges dologról, se Törökországban, se sehoh a világban senki nem beszél.

Igazán tragikus egy végzet, mely tiszteltté, fényessé, örök életűvé teheti s teszi is Midhát emléket, de egyntal kérelhetetlen szigorral mondja ki, hogy élete pályája, épen legfőbb törekvéseiben, meddőnek maradt.

FLÓRA.

I.

Akárhová tekintek,
Akárhová megyek,
Az a törött tekintet
Szemem előtt lebeg.

Akármi zene zendül
És vigalom zaja,
Mindig fülemben csendül
Utolsó sóhaja.

II.

Hideg téli éjjel
Űl a pusztaságon.
Rólad gondolkozom,
Éjbe hullt csillagom,
Elhervadt virágom.

Hogy vagy, drága Flóra
Lent a síri mélyben?
Nem remegsz-e ottan,
Árván, elhagyottan
A kietlen éjben?

Hisz oly féltős voltál,
Olyan féltős gyermek
S most a temetőben,
Zordon téliidőben
Egyedül kell lenned.

Nem hall senki, szavaid
Senki meg nem érti,
S kebelede törnek
A sötét gödörnek
Csúszó-mászó férgi.

Ellepték egészen,
Ellepték a sírod,
S fel akarnál kelni,
Csak hogy felemelni
Fejedet nem bírod . . .

Zúg az éjszakai szél,
Általzug a fákon,
Rólad gondolkozom
Éjbe hullt csillagom,
Elhervadt virágom.

III.

Nem fáj én nékem semmi, semmi
Oly forrón, égetőn,
Mint az, hogy meleg ágyba fekszem
S te hideg temetőn.

Hideg temetőn, pusztaságon,
Körüléd bú avar,
Míg engemet a meleg ágyban
Meleg lepel takar.

Élnék nyomorban, nélkülözve,
Mint éltem egykoron,
Órülnek még, hogy sírba szálltál,
Én drága angyalom.

De most, hogy bőség környez itten,
Úgy vézi kebelem
Hogy az örömet nem ismerted,
Ah, soha, soha sem . . .

Nem fáj én nékem semmi, semmi
Oly forrón, égetőn,
Mint az, hogy meleg ágyba fekszem
S te hideg temetőn.

IV.

Nézem a kis violát,
Mely sírján kikelt,
Épen, mintha ő lenne
Okos szemével.

Oly esőn tekint reám
Szegény viola . . .
Óh, ha tudna szólni,
Mit nem szólna!

V.

Órült rohammal jönnek el az évek,
Setét arcunkba mély redőket vésnek,
Hóval dobálják teli fürteinket
S eltűnnek, míg az ember széttekinget.

Most is elszállt egy év fejünk felett,
Láttunk muló tavaszt, nyárt, őszet, telet
S itt üldögélünk hí családi körben,
Csak ő, szegényke, fekszik mély gödörben.

Ott alszik ő. De, óh, ne sírjatok.
Hisz már is annyit, annyit sírtatok
S megeshetik, hogy majd néhány nap múlva
Megint zokogtok — tetemimre hullva.

Oh, mert nem érzem többé az erőt,
A mely serkentett, hajtott azelőtt,
A titkos rügőt szívem fenekén . . .
Csak múltjaimnak romja vagyok én.

És rátok is anyám, testvéreim,
Alig merem már vetni szememl',
Sok szenvedik, sok kín, sok szörnyű átok,
Mit arcotokba mélyen vések látok.

Mindnyájunkat megtört ez átkos élet,
Jó volna, Flóra, kint aludni véled,
Mindnyáján egy közös sírhant alatt
Álmodnánk édes, boldog álmokat.

VI.

A temetőben minden
Szélő fuvallata:
Egy haldokló betegnek
Utolsó sóhaja.

És mindenik madárdal,
Mely zeng az ágakon:
Egy tetet áltött égő,
Emésztő fájdalom.

És minden lengő fűszál,
Sírhanon fakadó:
Egy hang a túlvilágból,
Egy drága síri szó.

És mindenik harmatesepp,
Mely a fűvön rezeg:
Egy köny, mely csendes éjjel
Égből aláperreg.

Van itt panasz, fohász, köny,
Mely sír, sohajt, beszél:
A holtak országában
Minden, de minden él.

PALÁGYI LAJOS.

KEMÉNY JUDIT.

— Történeti beszély. —

Írta: P. SZATHMÁRY KÁROLY.

(Folytatás.)

A köznép legalsóbb sőpredékéből valók lehetnek, hegyi mokányok, vegyesen oláhzigányokkal, kik még pár hét előtt talán teknőket és fakanalakat készítettek a havasokon, de hallván az általános zavarról, az erdőkön át leereszkedtek a Maros völgyére egy kis szerencsét próbálni. Élűkön egy, a többieknél valamivel jobban öltözött suhanec közeledett, kinek kezében lőfegyver is volt, és ki harsány hangon kiáltott oda, oláh nyelven, az utasoknak:

— Adjátok meg magatokat a fejedelem nevében!

A két régi hí eseléd rögtön tisztában volt magával a teendőik iránt. János kieresztette hosszú ostorát, Pál pedig, a huszár, neki szegte karabélyát a közeledő haramia-főnöknek: de a nagyasszony rémületen ugrott fel üléséről, és megakadályozta cselédei szándékát.

— Megálljon kend János, mert ha magunk menekülnénk ki, a leveles ládák és podgyász itt vesznek. Kend meg Pál, el ne süsse azt a puskát, mert akkor vége van minden alkudozásnak. Tartsa meg kend János a lovakat, én majd beszédek eredeke velők; néhány ezüst polturáért bizonyosan tovább bocsátanak. Te pedig Judit leányom bocsásd le a fáttyolodat.

— Óh édes anyám, lelkem, — mondja Kemény Judit, ki egy percze sem vesztette el

lélekjelenlétét, — kár az ilyen rablófélekkel alkuba ereszkedni; látom, 30—40 emberrel úgy sincsenek többen, s egy pár puskalövésre bizonyosan visszavonulnának.

— Én is azt mondom, — kiáltá a huszár, ki karabélyát folyvást lövéésre készen tartotta, — legjobbak ezeknek közéje lőni.

Mig ez a szóváltás folyt, az utonállók egészen a hintó közelébe jöttek. Most az egyik tiszt, egy pár lovas kíséretében, előgratott és rákiáltott az utonállókra:

— Egy lépéssel se tovább, különben halál fiai vagytok!

— Csak lassan, Benkő uram, — kiált oda a nagyasszony, — az Istenért, szemem láttára ne ontsanak vért; majd én megalkuszom velők. Azután újra a támadó csapat vezetőjéhez fordult, szelid hangon odaszólva nekik: Ki emberei vagytok, és mit akartok, hogy így elálljátok az utat? Én Kemény Simonné vagyok Bükköről, s ezek itt cselédeim; mi nem vétettünk senkinek.

— Én pedig Pap Lőrincz vagyok, Rákóczi fejedelem havasi kapitánya, és azért küldtettem ide, hogy azokat az urakat, a kik az ellenséghez akarnak menekülni, feltartóztassam.

Ebből természetesen egy szó sem volt igaz; mert Rákóczi még eddig alig gondolhatott Erdély megtámadására, s annyival kevésbé nevezett ki Erdélyben felkelő tiszteket, mivel ez ideig még alig volt tudomása is az erdélyi mozgalmakról. De a legelvetemedettebb zsvány is szeret gonosztettének valami jogczimet keresni.

— Mi jámbor asszonyi állatok vagyunk, kik nem tartozunk egyik hadviselő félhez sem; nem is megyünk az ellenséghez, hanem csak saját kastélyunkba.

— Ohó, asszonyom, nem úgy verik a cigányt! Tudom én, kihez legyen szerencsém! A Kemény urakat ki ne ismerné az országban? Hatalmas emberek azok, és mindnyájan a németekkel tartanak.

— Az meglehet barátom, — mondja engedeztetve a báróné, — de az asszonyok csak nem tartoznak a háboruskodó felekhez; ha egy kevés pénzre van szükségük, szívesen adok; azután ereszszenek bennünket kentekek békésen utunkra.

— Nem úgy lesz az asszonyom; hanem kegyelmek személy szerint elmehetnek békével; a ládákat és podgyászt pedig a fejedelem nevében lefoglalom.

— Nincs rossz gusztsusa az urfianak, — mond magyarul a huszár, ki fegyverét egy percig sem emelte le a vezérről. Nem jó ezekkel hosszasan szóba elegyedni nagyságos báróné.

— A ládákbán irások és levelek vannak; a podgyászos szekereken ágyneműk és házi eszközök; mindezeknek kentekek semmi hasznát nem veszik. Itt egy erszény, benne 100 német frt; ebből ugyan egy pár hétig ellakozhatnak kentekek.

Mig ez alkudozás folyt, az alatt a ripók betyárok megközelítették a koczikat, s a nélkül, hogy a lovasok észrevették volna, néhányan a szekerek alá bebújtak. A haramiak vezetője jól ismerte ezt a politikát, és csak azt várta, míg emberei elhelyezkednek, hogy határozottan lépjen fel.

Most kitűnt, mennyire helytelen volt az éltes asszonyság eljárása az embertelen tömeg ellenében.

— Én nem alkudhatom, — kiáltja most harsány hangon és mintegy jeladásképen a banda ifju vezetője, — az áruló főurak vagyona az ország: nekem minden kell, vagy semmi!

Ezt mondva hirtelen földre vetette magát, mert a huszár mozdulatából észrevette, hogy az elsőtűni készűl fegyverét.

A fegyver csakugyan eldőrdült, és ez eladás volt az általános harcra. A nagyasszony elájult, a szobalányok sikoltottak; Judit kisasszony pedig hirtelen elhatározással a meg nem támadott oldalon kingrott a kocsiából, és futni kezdett a közellevő liget felé. A gazdatiszt és fegyveresei vagdalkozáshoz fogtak; de a szekér alá bujt ripókók kinyújtott kaszáikkal megsebeztek a lovak lábait, és pár perc mulva Kemény Simonné huszárai már gyalog voltak és rákiáltott az utonállókra:

— Ez alatt a fiatal haramiavezér, ki Judit futását észrevette, a kocsiat megkerülve, hirtelen utána szaladt és reá kiáltott:

— Nem ugy kisasszony; csak maradjon vesztég; nekünk nagy szükségünk lesz nőkre a táborban, a kik főzzenek és mossanak számunkra!

Judit töle kitelhetőleg szaladt előre, de vastagszövetű bosszu ruhája, mely a bokrokban itt-ott fennakadt, feltartotta futásában, s pár perc alatt a haramiavezér utólérte. De a bátor leány most arczczal fordult ellensége felé, és kisdud ezüstnyelű evőkesét, melyet az időben diszes tokban a nők magukkal szoktak hordani, kirántva, fenyegetőleg kiáltott fel:

— Hozzám ne közelíts, mert ha kezét mersz rám tenni, vagy téged öllek meg, vagy magamat!

E bátor fellépés a fiatal haramiát megdöbentette, és támadó politikájának megváltoztatására ösztönözte.

— Hóhó, nagyságos kisasszony, — mondja nyájásabban, — nincs miért ilyen veszedelmes eszközökhöz folyamodni: tudjuk mi azt, mi az emberség, és azt is tudjuk, hogy a gazdag Kemény-familia bizonyosan jó váltságpénzt fog nekünk adni egy ily nevezetes fogoly visszabocsátásáért. Azért csak tessék előre menni, mert miután feltételeimet nem fogadták el: már most az első hintó is velünk fog jönni, élő és élettelelen tartalmával együtt.

— Jól van, — felel Judit nyugodtabban, de a kést még mindig tartva kezében, csak maradjon kend kellő távolságban, én kész vagyok kendet mint fogoly követni.

Ezt mondva nyugodt méltósággal haladt vissza a kocsi felé a haramia kíséretében, ki pár lépésnyi távolban maradt háta megett.

Szerencsétlenségre egy sűrű bokros helyen kellett keresztülmennie, s midőn itt az ágak elhárítására mindkét kezét igénybe vette: a haramia egy ügyes szökéssel mellette termett, s jobbát megragadva, a kést kikapta kezéből, s a most már valóban megrémült leányt átkaolva, tehetetlenné tette.

— Igy szép kisasszony. — folytatta aztán, — nem gyermek kezébe való a kés! Megtudjuk mi becslüni a szép leányokat.

Judit pár percig küzdött még megtámadójával: de gyöngye karjai megtörték a haramia erős szoritása alatt, s ő maga egy éles sikoltással ajultan hanyarlott legyőzője karjai közé.

Ez alatt a kocsi körül egészen megváltozott a helyzet, s jajveszékű halálördítések hangzottak fel. Néhány perczel ugyan a haramiak támadása után, a Radnóth felől jövő uton erős és jól fegyverzett lovassapat tűnt elő, élén három uri lovaggal, kik, a mint az előttük kifejlett jelenet természetéről meggyőződtek, kivont karddal rohantak a rablókra, és néhány perc alatt az egész csapatot leverték és szélszörták.

Egy részük aztán a szaladók után futott az erdő felé, míg maguk az uri lovagok a hintóhoz közeledtek, hol a nagyasszony épen most tért magához.

— Leányom! — volt első felkiáltása, — hova lett Judit leányom?

— Erre jobbra szaladt el, — mondja a

INKUBÁTOROK (DAJKÁLÓ GÉPBEK) A PÁRISI SZÜLÉSSZENTI KÓRHÁZBAN.

még most is reszkető Anikó. — és a haramiave-zér utána; csak e perczben hallottam sikoltását.
— Nyugodjék meg asszonyom, — mondja az uri lovagok egyike, egy deli barna ifju, ki-ben csak az volt csodálatos, hogy alig serkedő bajusza daczára gazdag fürtei hófehérek voltak, — nyugodjék meg, leányát azonnal felkeressük és visszahozzuk. Gáspár bátyám, — folytatta a mellette levő idősebb lovaghoz fordulva, — te maradj itt a bintónál, nehogy a zsványok eset-leg a hölgyeket újra megrémítsék; én majd a kisasszonyt fogom fölkeresni.
Ezzel lovának sarkantyút adva, azon irányban, melyet a szobaleány mutatott, elvág-tatott.

Alig ment a csalitos berekben mintegy száz lépésnyire, midőn valami világos tünt szemébe a holdvilágnál, s lovát arra irányozva, pillanat alatt a haramia háta mögött termett, ki még mindig az elájult Judittal foglalkozott, s egy bokor által elfedve, megtámadója közelítését észre sem vette.
Egy hatalmas kardcsapás, mely a rabló fejét süvegén át mélyen behasítá, elég volt arra, hogy a zsvány élettelenül földre kerüljön; s az ifju lovag, lováról leugorva, az ájult hölgyet azonnal felkarolta, és gyöngéden lovára emelte. Azután maga is nyeregbe szökött, s az ájult Juditot maga mellé helyezve, lassan léptetett vissza a kocsi felé.

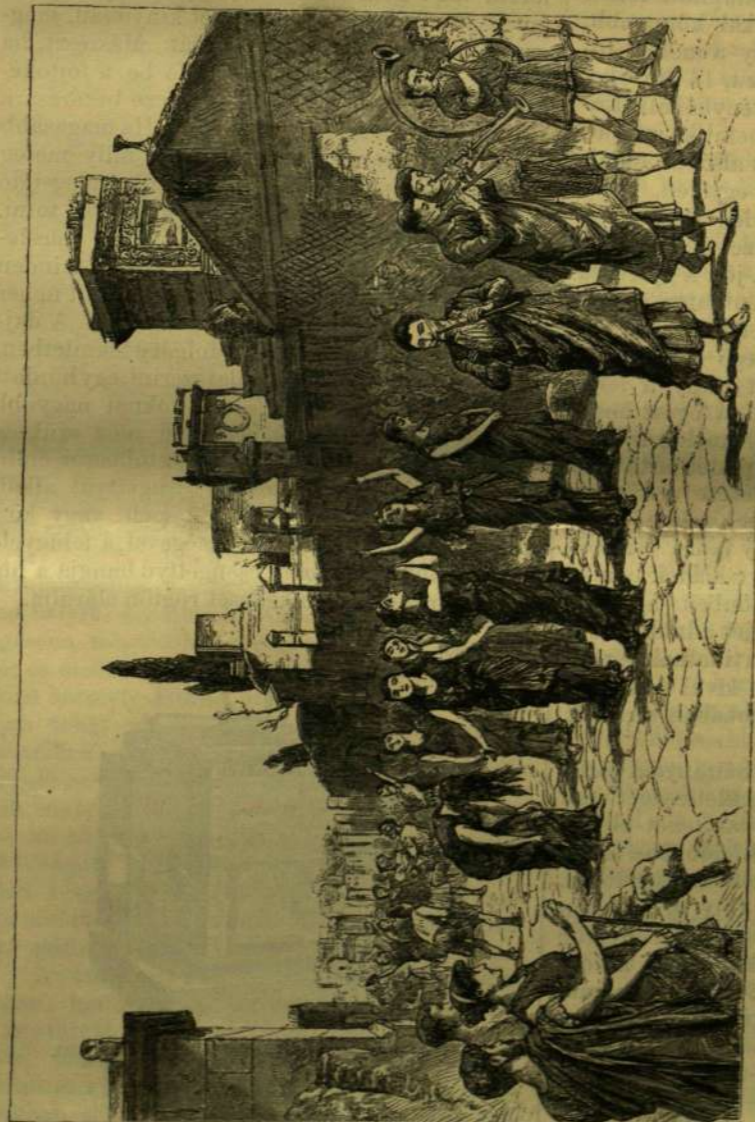
Talán a rázkódás, midőn a megsebesült rabló kezeiből kiejtő, vagy pedig a völgyön átesapó hűvös éji szellő Juditot is magá-hoz téríté, pár pillanatig mereven nézett a férfura, ki karjai között tartá, s ki a hold-világnál bámulattal tekintett a megmentett leány gyönyörű arczába, kinél, hite szerint, szebbet még soha életében nem látott. Judit lassanként szedé össze emlékeztét, mely visz-szavezelé a történetekre: de sehogy sem tudta összeegyeztetni a kiválóan szép és nemes ar-czot, mely most feléje hajol, a rablóvezér aljas tekintetével, melylyel csak néhány percz előtt állott szemközt. Öltözetét, mely a rablóval tör-tént dulakodás következtében keblén szét volt

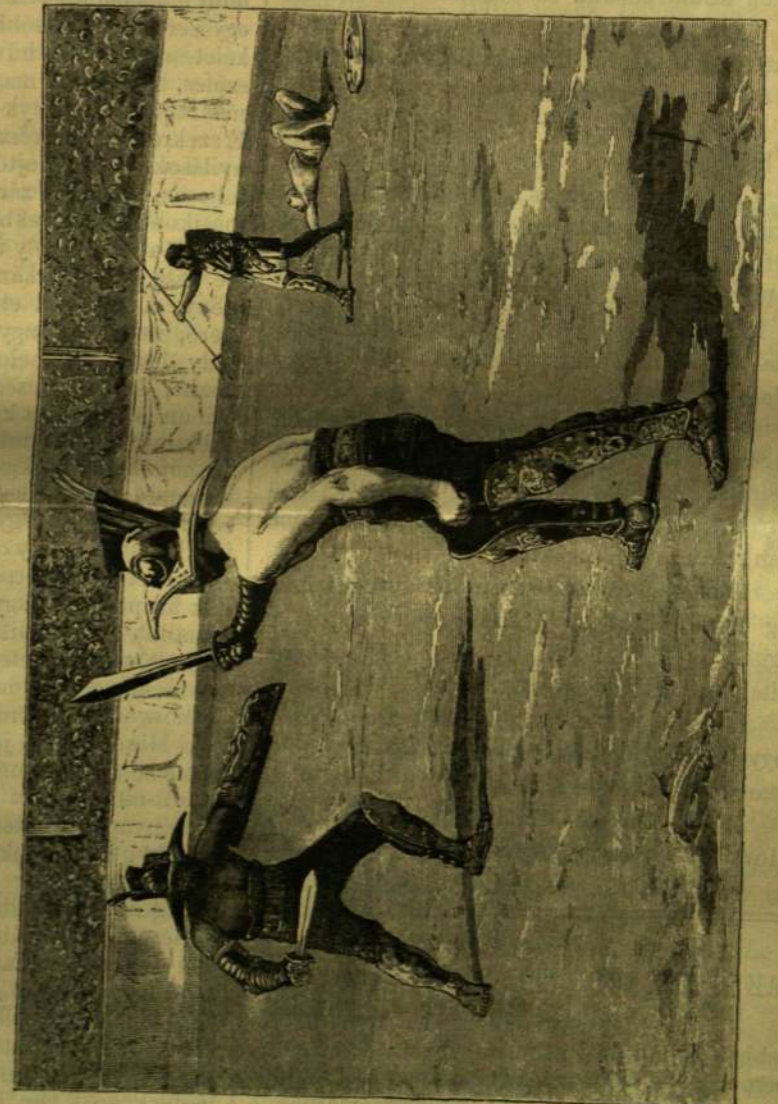
NÁSZMENET.

ISIS SZOBLÁNAK KÖRÜLHORDOZÁSA. — JELENTEK AZ Ó-KORI RÓMAI ÉLETTŐL.

TEMETÉS SIRATÓ ASSZONYOKAL.

GLADIATOR-VERSENY.

el jobban. A kék kaftános felkél s integet nekünk, kezét több ízben szájához emelve. Azt kérde, akarunk-e enni? Intünk, hogy szivesen. Előhoz egy parányi réz-ibriket s a tűzhöz teszi. Ebben kávé van. Mások alacsony asztalkát tesznek előnkbe, s arra valami lepényforma puha kenyeret, tojást, sajtot; megkezdődik a lakoma. Pompásan fogadnak! mi kár, hogy nem társaloghatunk velők! Olyan feszes ez a nagy hallgatás. Barátom nőgat, gondoljak ki valamit. Hát tanuljunk törökül, jó mulatság lesz. Felkapok egy darab kenyeret, mutatom a társaságnak, s megnevezem görögül. Helybenhagyólag intenek. Az egyik megérti, hogy a török nevet kérde, rákiáltja: *ekmek!* A többiek ráhuzzák: *ekmek, ekmek!* Megindult a vigás; mutatok a tűzre: *ates!* a tejrre: *jourt!* a sajtra: *penir!* a tojásra: *jimurt!* az asztalra: *szemle!* az ablakra: *zsm!* az ajtóra: *kapu!* a lámpára: *lambu!* a kére: *csuka!* a kanálra: *kasuk!* a puszkára, mely a falon függ: *tufek!* a pisztolyra: *dabandza!* topányomra: *kondura!* kalapomra: *kapelle!* Így hangzanak a felele-

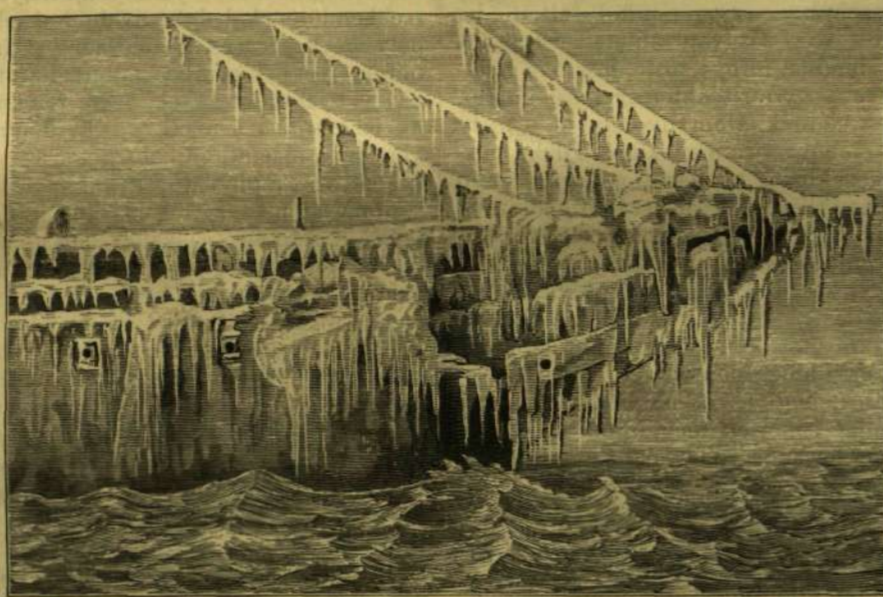

Jégborított hajótörött a «Columbus» hajón.

sam mosolyogva s melázza tekint az égboltra. Más férfialak jön fel a lépcsőn, megáll a kis fiu előtt, s kezd neki ép valamit mesélni; úgy nevetnek együtt, mint két egyenlő korban levő. Keleten sajátságosan bánnak a gyermekkel, nagyon kényeztetik; a felnőtt nem ereszkedik alá hozzá, mint mi felénk, bölcsesége magaslatairól, nem érezeti vele, mily nagy kegy, hogy társalgására érdemliti; már kis korában embernek nézi. Mégsem nagyobb itt az önhitték száma mint másutt.

De ideje már pihenni. Gazdáink finom szövetet vonnak a földre terített kis matrácokra, hoznak tiszta paplanokat, s intenek, hogy fekdjünk le. «Jó éjt, uraim!» mondja R. barát-ságos taglejtéssel, mit ezek arra értenek, hogy «Kotródjatok!» El is mennek szegények, különben van hely, hol háljanak: hiszen khan-ban vagyunk, utasok számára épült helyiségben, mely a község tulajdona, s ez az érkező idegent ingyen is tartozik befogadni.

(Folyt. köv.)

A jéggel bevont «Himalaya» hajó, Halifaxban fölött fénykép után.

Jéggel bevont fa-ág, 1/3-s nagyságban.

Jégzemek az 1874. jan. 21-ki lyoni jégverésből, természetes nagyságban.

tek mindenünne általános mosolygás, derültseg közt.

Még többet kockáztatok: áttérek az állatvilágra tárgy-mutatás helyett hangokat próbálók utánozni. De már erre örömmel alig ismer határt. Kópé barátom is, ki az egész tréfának indítója, majd megpukkad, úgy nevet. Megtudom, hogy a kutya *köpek*, a ló *at* vagy *begir*, a szamár *csok*, a kakas *horuz*, a tyúk *kauk*, a juh *kutu*, stb. A szamók pedig így következnek tizig: *bir, iki, ucs, dolt, bes, jedi, szekir, dokum, on.*

Megelégedve nyelvészeti tapasztalataimat, kilépek a tornácra, melyből széles, korlátos erkélyszerű pihenőhely könyököl ki az udvarra. Az ily loggia-formák elmaradhatlan kellek a török jólétnak; innen órahosszant lehet bámulni, pipafüst mellett, a szép természetet. Letelepszem; egy török is odaeveredik, meg egy 10—12 éves fúcska, kaftánban, ki élénk részt vett az iménti jelenetben, oktatra, igaztva a nagykot, mint egy meglett ember, a kivel azok megfelelő módon is bántak. Gyönyörű éj van, elmerengünk a csillagokon. «Ildüz» — mondjátár-

A JÉGKÉPZŐDÉS SZESZÉLYEI.

A jég képződésének is meg vannak a maga szeszélyei, melyeknek törvényeit meg lehet ugyan fejteni, de a melyek látszólag mégis a fagyás általános törvényeivel ellentétben állanak. Akkor történik ez nevezetesen, midőn jég képződik a fagyponon fölül álló hőmérsék mellett, vagy pedig ha akkor sem fagy meg egyideig a víz, mikor hőmérséke alantabb áll a zérus pontnál.

Jég képződik különösen forró nyári napokon, font a levegő magas rétegeiben, midőn a hőmérséknek csak hogy 0 foknál több, hanem azt sokszor 20—30 fokkal is meghaladja. Az ily jég mint jégese hull alá. Alakja sokszor kristályos, mások szabálytalan. Acsöppek, melyek összefagyhatnak, néha igen tekintélyes nagyságot érnek el. Ismeretesek a tojás nagyságu jégzemek, melyek nem tartoznak a ritkaságok közé. Mellékelve bemutatunk rajzban két darabot, természetes nagyságban, melyek a szabályosságnak is feltűnő alakjait mutatják. Ezek 1874 június

1873-ban oly állapotban evezett be Halifax kikötőjébe, hogy több mint egy méter vastag volt rajta a jégréteg, s a kötelekről és árboczokról ölnyi hosszú jégcsapok lógtak. A «City of Columbus» hajó pedig, midőn a mult télen a Marthas Vineyard szigetekenél hajótörést szenvedett, nemcsak köteleiben lett bevonva jéggel, hanem még az utasok nagy része is megfagyva találtatott, beborítva — jéggel, s az árboczokon megfagyottak testéről hosszú csapok lógtak alá.

EGYVELEG.

Női ipariskolát állítottak fel Konstantinápolyban. Az intézet költségét főképp az állam vezeti, s a szultán kiváló pártfogása biztosítja van. 200 leányt havi 3 forint fizetésért vesznek fel, 100-at pedig díjtalanul. Az oktatásban a nyira és művészetekre különös súlyt fektetnek.

Ibolya-szedés volt e tavasszal az indiai rabok «nehéz munkája» s imlai börtön mellett levő dombokon. Az ibolyákat serbet készítésére használják.

A TRÓNÖRÖKÖS-PÁR AZ ÖTVÖSMŰ-KIÁLLÍTÁSON.

A királyfi személyes tulajdonságainak, s a mi legfőbb s oly mérhetlen fontosságu egy polyglott monarchiában: *hajlamainak* títák áthatlan s érdekes ködbe burkolta az uralkodóházaknál divó s a mienkél fokozott mérvben indikált elővigyázat.

Mi természetesebb, mint hogy a nemzetek, és kiváltképp a magyar, az egyedüli, melynek számára nincs hely e földön kívül, annál kíváncsiabbak lettek e pontra nézve; hiszen az osztrák-magyar monarchia egyebek közt abban is egyetlen, hogy míg mindenütt másutt a képviselői alkotmányosság megessapantja az uralkodó személyes befolyását, nálunk e tekintetben csaknem ellenkezőleg, az uralkodóház befolyása döntő mivoltából mit sem veszített, sőt talán inkább nyert. Mert a három nemzetiség mérlegén az ő állásfoglalása billenti föl a serpenyőt, s ő határozza el, kié legyen a tenor szerepe a nagy világtörténelmi operában.

XIV. Lajosnak híres mondása, «l'état — c'est moi», — inkább genialis, mint való volt. Franciaország állam maradt császárság, királyság, köztársaságban, Bourbonok és Napoleonok alatt egyaránt; a Habsburg-családnak azonban mondanía sem kell s elég böles is hozzá, hogy ne mondja: «la monarchie c'est moi», mert hogy nélküle nem volna osztrák-magyar monarchia, ez ép oly ragyogón igaz, mint a napfény.

Mindenütt másutt a birodalmak csinálták a dinasztikiakat; itt a dinasztia az alap, melyen a monarchia fölépült. Az Atlasz regéje a Habsburgok történetében valósult meg. Ekkora diésfény, ily állandó szerencse egész uralkodóházat aligha környezett valaha.

Daczol idővel, korszellemmel, mindenféle politikai divattal. Azok a szeláramok, melyek más trónokat megmozgatnak, az övékét még erősebbé teszik — centrifugal irányukkal.

Ime most, mikor az orosz czár «nem tud megenni egy ebédet»: magyar, szláv, német, három oldalról ostromolja és védi szeretete rohamával őket. Mindenik «saknem elfojtott lélekzettel lesi a trónörökös egy-egy mozdulatát, figyeli, fejtegeti nyilatkozatait értelmét, keresve abban az ő fajának kedvező hangulat, vagy épen előszeretlet jeleit... És most inkább mint valaha, százdok óta.

Nagyon érthető ennél fogva, ha épen ez okból a politikai ildom a trónörökösre bizonyos tartózkodás kötelességét örökteti föl. Vigyázni kell, nehogy egyik vagy másik nemzetiség féltékenységét fölkelte. És épen azokét, a kik a nyáj megbízhatlanabb, válogatosabb elemeit képezik, a kik a szomszéd pásztorok csábos hívogatása iránt némi fogékonyságot mutatnak.

Az ember szereti hinni, a mit óhajti. A trónörökös szigorú óvatosságának irányunkban, honfui önszeretetének, vérmességünk időnkint azt a magyarázatot is adhatja, hogy ha kevésbé simogató bennünket, ez azért is lehet, mert azt hiszi, hisz «ezeket egy sem kell féltetni».

Szülői, a most uralkodó pár, kibékítettek minket, a trónörökös kibékítette a csehekét. E föladatok mindegyike fényesen lett megoldva. Rezső királyfi eddigi szerepe nem az lehete, hogy felénk untalan kaczer puszikat hintsen.

Mindamellett a kibékítő király és királyné czirógatásai, előszeretetéük számos jele elkenyézettek és nagy várakozásokat keltettek bennünk utódnak irányában. Innen, hogy a trónörökös tartózkodása némi aggodalmakat kelte a nemzet lelkiéletében.

Nem is csoda, ha mi fölöttébb aggodalmas-

kodók vagyunk. Nincs a földön nép, mely a legnagyobb életveszélynek oly annyira kivólva téve, mint mi. Olyanok vagyunk, mint a pusztán kinn lakó ember, kinek födele nádból van. A legkisebb szél elüzi álmát, attól tartva, nem gyújtják-e rá a házat, melyből aztán rá sem ér menekülni?

A trónörökös egynemely nyilatkozata közönségünk bizonyos rétegeiben megütközést keltett. Ama rétegeiben, melyek nem is a vármegye, de a faluházának ablakaiból nézik a világ folyását.

E nyilatkozatok egyike körülbelől annyiból állott, hogy kiemelte a magyar nemzet politikai ügyességét, de megjegyzé, hogy ez magában még nem elég; mert korunkban a nemzetek boldogulásához egyéb olyan kulturái tényezők is szükségesek, melyeket még ezután kell nagyobb mérvben megszerezniük.

Nem-e mintha csak gr. Széchenyi Istvánt olvasnók? Nem-e a nemzeti politika hiszekegyjébe való hitágazatszerű igazság ez? A mondas mély szemléldés-képességéről, emelkedett, tágas látókörrel tesz tanubizonyoságot és mindazok, a kik e tulajdonokkal némi mérvben bírnak, a trónörökös szellemi tehetségére nézve épen a legkedvezőbb magyarázatot merítették e nyilatkozatából, melytől napi sajtónk egynemely peleskei notáriusai oly szörnyen megrökönyödtek.

Másik mondása a mi kedves főurainkra vonatkozott, a mi meg már nem csupán korszerű, európai magas fölfogásról tanuskodott, de sajátlagos magyar viszonyaink oly mély ismeretét föltételezte, és másfelől a hazafias magyar érzülettel oly annyira öszhangzatos volt, mintha csak egy legmokrabb debreczeni hazánkfia sóhajtott volna el.

E nyilatkozatok s a trónörökös utleírásai, irodalmi működése meglehetősen számbavehető támpontokul szolgáltak arra, hogy hozzávéthesünk a trónörökös szellemi színvonalának magasságához.

A mi pedig az erkölcsi embert illeti, erre nézve a *vadászat* és a *természetbuvárlat* iránti hajlam olyan mértékét nyújt, melyben még soha sem csatlakoztam.

Sokatforogtam eszakmájú emberek közt, de mindig megerősödtem abbéli nezetemben, hogy ha a társadalom mind ilyen emberekből állana, a világ egy örök Arkádia lenne, melyben nem volna szükség se törvényre, se törvénybíróra...

A szenvedélyes rébuszfejtő érdeklődésével kísértem a trónörökös működését, és midőn Magyarországon vadászott, erdészeti kulturánk színvonalát és egyéb rendészeti viszonyainkat jól ismerve, s összehasonlítva a csehországiakkal, ez iránt táplált aggodalmimat igazolva találtam a trónörökös naplójában, melyet a Vadász- és Versenylapban olvastam. Azaz hogy akkora slendriánságot még sem föltételeztem, minőről a királyfi említést tesz. Medvére vadásztak; tilos volt löni egyébre, és egy alantas kerülőféle rádupláz egy özre, pláne talán tehénre, a trónörökös közelében! És a főherceg minden megjegyzés nélkül adja ezt elő; az igaz, hogy ehhez nem is kell kommentár.

De csak gyerünk innen tovább. Megtálaljuk mi ezt a tehénben is bakot lövő fenegyereket még másutt, előkelőbb helyeken is.

Bizonnyal igen tökéletesen s nem is lehet befejezett a kép, melyet e nagy távolból észlelt jelek után a trónörökös egyéniségéről magamnak alkottam. Csak néhány vonást véltem fölfedezni bennök, melyek a köteles tiszteléken túl, a mivel a magyar korona örökösének tartozom, egy ettől egészen független érzést, ha szabad ezt mondanom, rokonszenvet keltettek bennem a nagy vadász és természetbuvár iránt, mint a mely szenvedélyek egyszersmind ökvetlen köl-

tőleg hangolt lelkületre is vallanak. Ennél fogva ellenállhatlan vágyat éreztem, ily sokszoros rendkívüli okból érdekes személyiséget színörölszínre láthatni. Erre épen a legjobb alkalom nyílt e napokban, midőn a trónörökös-pár az ötvösmű-kiállítást meglátogatta. Minden körül-mény kedvezett; szép, derült nap, tehát a kiállítási termekben igen világos, és kivált eleinte igen csekély közönség, alig tíz ember volt. Még várakozni sem kellett: a királyfi 36 mérföldről oly pontos volt, hogy a kitűzött percben érkezett meg.

Az első benyomás mindjárt meglepőn kedvező volt, csak hogy egyelőre kétkedtem, vajjon a trónörökösöt látom-e, annál inkább, mert a lapok mind ugy jelenték, hogy csak egyedül jön, holott pedig karján *Stefánia* főhercegnővel érkezett meg. Mindenekelőtt a trónörökös sokkal *magasabb* termetű, üdőbb, daliásabb kinézésű, a mellett szökőbb, mint a fényképek és illusztrált lapok képei után képzelnők. Magassága 5 láb 8—9 hüvelyk lehet, s termete ideálisnak karcsú. Ámbár vonásai élesek, kifejezők, orra hatalmas: arca mégis azok közé tartozik, melyeket a festő igen nehezen, a fénykép egyáltalán nem adhat vissza. A huszár altábornagyi egyenruha igen jól áll rajta, de nem mondhatom ugyanezt a kis katonasípkáról, melynek merőn aláhaljól ellenzője tekintete élénkségéből s hatásából sokat elvesz. A francia kepi vagy a magyar kalpag határozottan jobban állana neki. A lefelé konyuló ellenzős sípka cselészert ugyan a nap ellen, de oly hadseregben, melyben nyomó az északi arcz, szemre nem tetszetős és kasszálódnó volna. Minden oly főveg, melynek pereme mélyen és hirtelen lenyul és eltakarja az arcot majdnem félig, csak a *sémi*, keleti arcz-élekre illő.

A főhercegi pár sorra vette a kiállítási szekrényeket és mélyen ráhajolva valóságos tanulmányozni látszott azokat.

A trónörökösöt az igazgató kalauzolta *föltött kaloppal*, a trónörökösét *Ipolyi* püspök. A teremben kánikulai hőség volt, s mi többiek, alázatos néző tömeg, valóságos áldásnak tekintők, soha sem csatlakoztam. És még furdalt bennünket a lelkiismeret, vajjon így is nem vétettünk-e a közönséges illem ellen is, — előttem legalább különösnek tetszett, hogy a trónörökösöt, a terembe léptekor, alig két lépésnyit távolból, csupán néma elbáméskodással, mély meghajlás nélkül üdvözöltük, illetőleg nem üdvözöltük. De ki tudhatja az ily rendkívüli alkalom illem-szabályait! Hiszen lám, a trónörökös előtt öthat lépésnyire járó kiállítási bizottsági tag, egy miniszteri titár fejen oly megalakodottul ül a fekete hengerkalap, mint a parancsolat. Ö már csak tudhatja, mi a köteles illendőség. De hogyan, hogy jó *Thaisz* Elek főkapitány, a ki soha egy fogadásnál sem hiányzik, ebben már olyannyira járatlan, hogy ő, noha pedig kardosan, egyenruhában van, mégis kezében tartja kalpagját? Kérdést intézvén hozzá ez iránt, legkomolyabb megbotránkozásának adott kifejezést amazok fölött. Csakugyan, még ha a trónörökös jelen nem volna is, nem lenne-e akkor is sértő e föltett kalap a többi jelenlevőkre való tekintetből is, már t. i. ha ezeknek ez nem volna megengedve? A minthogy ezuttal nem is volt. Nezetem szerint ily alkalomnál nem a politikai érzület, de az *udvariasság* szempontja határoz. Föl kell tennünk, hogy a trónörökös az illetőket megkínálta a kalapföltéssel, de vannak esetek, melyekben e kínálatot illő el nem fogadni... ha csak határozott és félreérthetetlen parancs alakjában nem nyilvánul a kívánság... Ha netán így volt, ez esetben kész a magyarázat...

Égetett a kívánság, hallani a trónörökös

KOPASZSÁG,
a haj őszülése és korpaképződés ellen
a naponként érkező bizonyítványok és
közönségi iratok tanúsága szerint egyedül
jönak bizonyított szer a

TANNIN-OLAJ
Dr. Morastól. 1184

Tiszelt gyógyszerész ur! Sziveskedjék számomra Dr. Moras Tannin-olajból még egy nagy palackot küldeni. E szer hatása oly kitűnő, hogy a hajam hullása teljesen megszűnt, s a sűrű után-növés immár látható is.

Bécs, 1880. január 5-én.
Wagner Vilmos.

Fürst J. gyógyszerész urnak Prágában. Szerencsének ezermagamat Önök közölnétek, hogy dr. Moras Tannin-olaj hajamnak két év óta tartó hullását teljesen megszüntette. Remélem, hogy e szer segítségével előbbi szép hajamat ismét visszanyerem.

Marienburg, 1879. aug. 18-án.
Zaremba Mária.

Tekintetes uram! Harminceves embernek kopasz fejét nem valami kellene. Ha dr. Moras Tannin-olaját nem használom volna, ma ifjú agyastya volnék. E szer nélkül het alatt csodát tett rajtam, mit mindazok, kik ismernek, bizonyítanak. Ennélfogva kérem stb., stb.

Bukowa, 1880. jan. 3-án. Dr. Moras Tannin-olaját készítőnek, Kapható a és 1. tritos palotán kbán. Főletét Magyarország számlára Török J. gyógyszerészre Budapest, király-utca. Pozsonyban Pisztoray Félix gyógyszerészre, Temesváron Tarczay József gyógyszerészre, Zágrábon Mittelbach Zsigm. gyógyszerészre.

Ez még sohasem volt!
Csak 5 frt
potom áron adok üzletem felosztása folytán

EGY URI ÖLTÖZET-hez
való, 3 méter 20 centiméter igen jó szövétű
brünni vagy reichenbergi

őszi vagy nyári posztót.

A posztó igen finom, legújabb színekben és legdivatosabb mintákban kapható, 3 féle szürke, 3 féle barna, 3 féle kék és minden színben.

Aki tehát kevés pénzzért egy gyönyörű uri öltözetet akar: siessen a megrendeléssel.

Értesítem egyszerűen a t. megrendelőket: hogy **mintákat nem küldök.**

A nem tetsző posztót visszaveszem, az érte járó pénzt azonnal visszaküldöm, a megrendelés tehát egészen rizikómentes.

Posztó-kereskedő és a szabó uraknak, külön engedélyt nem adok ezen ügyis csekély árból. Csím

Hecht's Tuch-Versandungs-Gesellschaft
Wien, I. Kolowratring Nr. 9.

Igen fontos!

Kérem! tessék ezt olvasni!

1870 óta fenálló üzletemből szétkülökö mindenkinék külföldbe nékül

csak 3 forint 25 krért
egy világhírű szabadalmazott órát, a mely minden kapacitás által elismerve

a világ legjobb órája

valódi amerikai Nickel burkolatban, kules nélkül felkuzható, 5 évi jótállással.

Ugyanez az óra horony (anker) járóművel 1 frt tal drágább. Utóbbi egy gyönyörű emallirozott óratokban küldöm meg. Szétküldés a pénz előleges beklidése vagy utánvétel mellett. Megrendeléseket ezen czéphez kérem: 1616

WILHELM HECHT Uhrenmacher
Wien, Stadt Christinegasse.

HAZAI IPAR

RIGLER JÓZSEF EDE
budapesti gyártelepének legújabb készítményei

czimű csontszinű sima angol modorban készült igen finom és eleg. levél-papír, diszes dobozban 50 levél és 50 boríték.

ADRIA

Humorisztikus levélpapír,
a „Bolond letők” és „Borszem Jankó” czimű humorisztikus élelapok alkajaival.

Ezeket kívül ajánlon szintén saját készítményű sárgás angol modoru „Stuart” vagy francia u. modoru szines levélpapírjaimat jelvényekkel a m. Pusztai élet. Hangjegy és Virágposta cziműket vagy pedig jelvények nélkül, melyek szintén nagy választékban kaphatók belvárosi raktárban

kecskeméti utca 13-dik szám alatt.

Árjegyzékek kívánatra bérmentve. 1430

Gyártelep: VI. rózsá-ut. 55. sugárutól jobbra.

ANDEL J. ÖVSZERE
A MOLY ELLEN.

Moly elleni óvszerem a legbiztosabb védelmet nyújtja arra, hogy a téli ruhákba, szőrmékbe, butorokba, stb. a rendkívül kártékony moly be ne fészkelje magát; a leghatásosabb és legszerhatatlanabb különlegességekből van úgy összeállítva miszerint annak biztos hatására teljesen számolvhatni.

Ara tvegenként 25, 35, 50 és 70 kr.

ANDEL J.
tengertüli
rovarpóra.

Nem tévesztendő össze a közönséges főrepporral. A tengertüli por direkt készített specialitás s biztos hatású. Alkalmazása új szerkezetű s olcsó 1579

féreg-porzó feeskendő

Által ismerték. — Az említett por, mondhatni, természetfeletti erővel bír, kiirtja a poloskát, bolhát, svábbogarat, mullakéferet, molyt, legyet és hangyaféreg, egyáltalán az egész féregkét letet csodálatosan gyorsan, biztosan és pedig olyképp, hogy a féregből semmimint maradvány sem hagy vissza. Ara tvegenként, 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt. Egy darab főrepporhoz 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt. Egy darab főrepporhoz 20, 40, 60, 80 kr. és 1 frt.

Budapest Török J. gyógyszerésznél, király-utca 12.

Továbbá B.-Csaba: Radics. Besztercebánya: Göllner. Brassó: Jekelius. Eger: Köllner. Eszék: Diens. Kassa: Horváth. Kecskemét: Kátona. Komárom: Kovács. Kézdivásár: Medveczy. Losonc: Kirchner. Miskolc: Szabó Gyula. Munkács: Traxler. N.-Várád: Molnár. Pozsony: Pisztoray. R.-Szombat: Liszka. Szarvas: Baris. Székesfehérvár: 9804 Diebala. Zólyom: Stech.

Az 1844-ben alapított
BUDAPESTI 2. ASZTALOSEGYLET
BUTORKERESKEDÉSE
nádor-utca 14. szám,
ajánlja mindenemű szilárd

fa- és kárpitozott butorkészletét
a t. ez. közönségnek, a legolcsóbb árak mellett;
továbbá elfogad mindennemű e szakba vágó megrendeléseket. 1354

500,000

500,000

Ezen nyereményekből az első osztályban 4000 sorsolatik ki 157,000 m. összegben. — Az 1. oszt. főnyeremény 50,000 mt. tesz s a 2.-ikben 60,000, a 3.-ikben 70,000, a 4.-ikben 80,000, az 5.-ikben 90,000, a 6.-ikben 100,000, a 7.-ikben azonban esetleg 500,000, illetőleg 300,000, 200,000 stb. márkára emelkedik.

A nyereményhúzókat hivatalból természetleg vannak megállapítva. Ezen nagy, az állam által biztosított pénzsorsjáték legközelebbi első osztály nyereményhúzóira

1 egész eredeti sorsjegy csak 3.50 frt o. é.
1 fél „ „ 1.75 frt o. é.
1 negyed „ „ 90 kr. o. é.

Mindennemű megbízások, a pénz beklidése, postautáni átutalás vagy az összeg utánvétele mellett rögtön a legközelebbban teljesítetnek, mindenki az állam címerével ellátott eredeti sorsjegyet téltől saját kezébe kapja.

A megrendeléshez a szükséges hivatalos tervezetek ingyen mellékeltek, melyekből egy a nyeremények beosztása az illető osztályokra, mint szintén az illető betétek is megállhatók és minden húzás után az érdekeit feltüntetve felvissza küldjük a hivatalos húzási lapjainkat. Kívánatra a hivatalos tervek előre megküldjük megtekintés végett bérmentve, és készek vagyunk nem tetsző esetében a sorsjegyet az összegnek visszafizetése mellett huzás előtt visszavenni.

A külföldiek természetleg postossal s az állam jóllátása mellett törzsenek. Csoporthozatunk mindig a szerencse kegyelte volt és érdekelte feltehetnek gyakran a legnagyobb nyereményeket szűzük ki, többek között 250,000, 100,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb. márkával.

Egy líly, a legrosszabb alakokra feleltetve vállalatnál előrelátó batolag mindenütt a legelőkeltebb részvevő lehet bizony számítani s kérjük engedélyt, hogy minden megbízásnak megfelelően, a megrendeléseket minél előbb, s minden este f. é. május 31-ke előtt hozzánk juttatni.

Kaufmann és Simon bank- és váltó-üzlete
Hamburgban.

U. i. Készenlétetünknek nyilvántartás az eddig ajándékozott bizalomért, s kérjük a hivatalos terveket a kiküldetésük által a nagyzeres nyertes esélyekről meggyőződni, melyeket e sorsolások nyújthatnak.

9700

CALDERONI ÉS TÁRSA
látszerészek Budapest

váci-utca 30. és kis hid-utca 8.

ajánlanak nagy választékban és jutányos árakon szemüvegek, orrcsüptetők- és lorgníteteket, ívesöveket és kettős lóbori látszóveket, görccsöket, ligány- és auroid-lég-ülméroméket, hőmérőket, folyadék-méroméket stb.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek. 1497

Kálazdy nővérek
művirág- és tollék-gyára,
Budapest, váci utca 9. sz. I. em.,

értesítik a n. é. közönséget, miszerint Páris legnagyobb tollék-gyárának raktárát átvették, és ezen gyár áruit gyári árakon árusítják, mely árak jutányosabbak bármely más gyár árainál. — Egyszermind ajánlják saját készítményüket, kalapcsokrol, aralozsokrol, választási jelvények, szoba-, templomi és más virágokban szép és nagy választékban, jutányos árak mellett nagyban és kicsinyben. 9648

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Szerencsés 500000 márka
esetben

A nagy Hamburg állam által biztosított pénzkiosorlás a legnagyobb kedveltségnek örvend a kisorsolásonló nyeremények gazdaságánál és a pontos nyereménykifizetés legnagyobb biztositka által. A terv határozatának megfelelőleg egy külön e célra kirendelt főigazgatóság által vezetettik és az állam részéről ellenőrizve. Kevés hó lefolyása alatt ez elsőltő a hetedik osztályig 100,000 sorsjegy közül 50,500 sorsjegy bizonyosan nyereménynyel húzatik ki. Ezek alatt vannak főnyeremények esetleg 500,000 márkáig; különösen azonban:

1 nyerem. a m. 300,000	26 nyerem. a m. 40,000
1 nyerem. a m. 200,000	56 nyerem. a m. 5000
1 nyerem. a m. 100,000	106 nyerem. a m. 3000
2 nyerem. a m. 90,000	253 nyerem. a m. 2000
1 nyerem. a m. 80,000	6 nyerem. a m. 1500
2 nyerem. a m. 70,000	515 nyerem. a m. 1000
1 nyerem. a m. 60,000	1036 nyerem. a m. 500
2 nyerem. a m. 50,000	2920 nyerem. a m. 145
1 nyerem. a m. 30,000	19,463 nyeremény a m. 200
5 nyerem. a m. 20,000	150, 124, 100, 94, 67, 40, 20.
8 nyerem. a m. 15,000	

Ezen nyereményekből az első osztályban 4000 sorsolatik ki 157,000 m. összegben. — Az 1. oszt. főnyeremény 50,000 mt. tesz s a 2.-ikben 60,000, a 3.-ikben 70,000, a 4.-ikben 80,000, az 5.-ikben 90,000, a 6.-ikben 100,000, a 7.-ikben azonban esetleg 500,000, illetőleg 300,000, 200,000 stb. márkára emelkedik.

1 egész eredeti sorsjegy csak 3.50 frt o. é.
1 fél „ „ 1.75 frt o. é.
1 negyed „ „ 90 kr. o. é.

Az összeg beklidése után, bankjegyben postautalványnyal vagy az utánvét mellett, a beérkező megrendelések pontosan eszközöltenek. Kézhez kapja mindenki az állam címerével ellátott eredeti sorsjegyet és egyidejűleg a hivatalos tervek, melyből minden körülmény mint nyereménybeosztás, húzás ideje és a különböző osztályok betétei megtudhatók. A húzás után azonnal megkapja minden résztvevő a hivatalos államcímeres nyereménylapjainkat, mely világosan feltünteti a nyereményeket és az illető számokat, melyek nyertek. Kifizetése a nyereményeknek természetleg pontosan állami garantiá mellett történik.

Kívánatra a hivatalos tervek előlegesen és ingyen megküldjük, továbbá hajlandónak nyilatkozunk arra nézve, hogy nem tetsző sorsjegyet, ha azok a húzás előtt kellő időben visszaküldtnek, ismét visszavenni és az érte járó összeget haladéktalanul visszafizetni. Mit után ezen nyereménykiosorlása naponként igen jelentékeny számú megrendelések érkeznek hozzánk kérjük emnélfogva, hogy minden megrendelést pontosan eszközölhessük, azokat mihamarabb mindenesetre azonban

1884. évi május hó 31-ike
előtt közvetlenül hozzánk juttatni.

VALENTIN ÉS TSA
banküzlet Hamburg.

Szerencse és váltóellen, gyakran nagy szerepet játszanak az emberi életben és annak mindenki kivétel nélkül nyitva tarthat hátrán egy ájot, ha azt mint it, szolid és kényelmes módon elérheti.

Ami főgyűjtődésnek a szerencse rögöta rendkívül kedvez, és a tisztelt megbízottak érdekel általunk mindenkor a legközelebb szemmel tartatik.

Mindenki abban az előnyben részesül nálunk, hogy eredeti sorsjegyet közvetlenül, közvetítő közbejárása nélkül kapja és ezáltal mindenki nemcsak a nyerem nyilvántartomot kapja meg legelőkeltebb idő alatt a húzás után felosztás nélkül, hanem az eredeti sorsjegyet a természetleg megállapított árban, minden tallér és nélkül. 9917

22-IK SZÁM. 1884. BUDAPEST, JUNIUS I. XXXI. ÉVFOLYAM.

Előzetes feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre 6 „
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 2 frt
félévre 4 „
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt
félévre 3 „
Külföldi előfizetőknek a postaiak megfizetését viteljén is eszámolják.

SIMON VINCZE.
1813–1884.

ATÖRTÉNELMI nevezetességu csornai temetőben néhány héttel ezelőtt ezekre menő közönség, a legmélyebb gyászba merülve, állt körül egy új sirt, melybe a csorna-premontrei rend főpapjának, *Simon Vincze* prépostnak földi maradványait tették le szomorú pompával örök nyugalomra. Nemes törekvésben és eredményekben gazdag pályá végződött be a derék férfi halálával; azon ritka alakok egyike tért benne pihenésre, kiknek nemcsak tehetségök, szellemi erejük van nagy feladatok megoldására, hanem a kik ideális gondolkodás-móddjokkal, szívök melegségével egész életüket áldásos tettek láncolatává, a férfias jellem példaképévé teszik.

A katolikus főpapság sorában voltak és vannak sokan, kik már állásuknál fogva is jelentékenyebb szerepet játszottak, mint ő, kiknek működése mélyebb nyomokat hagyott hatásuknak sokkal nagyobb körében; de valóban kevés van a nagynevű egyházi férfiak között, a ki aránylag szerény eszközökkel, korlátoltabb hatáskörben oly hasznos életet élt, oly méltón töltte be helyét, mint *Simon Vincze*. Mint az ifjuság nevelő-barátja, mint egy érdemes tanítórend feje és vezére, mint buzgó terjesztője a közhasznú ismereteknek a gazdaság terén, mint Maecenás a tudományok és művészetnek, jótévője a szegényeknek, tanácsadója, szerető atya a népeknek, — szeretetre, tiszteletre készleti kortársait, s biztositja magának a kegyeletes emlékezetet.

Simon Vincze 1813. július 14-én Keszthelyen született, derék kézműves szülőktől. A kerestségben János nevet nyert; a Vincze név szerzete-neve. Első tanulmányait szülőhelyén végezte, a felsőbb gimnáziumi osztályokat Szombathelyen a premontreiek vezetése alatt, kitűnő előmenetellel. 1832-ben a premontrei kanonok-rendbe lépett, mert minden nemesért buzgó ifju lelke a tanári pályában találta meg eszményét. És az a magas felfogás, mellyel pályáját választotta, soha sem változott; az vezette őt saját tanítói működésében, az irányozta minden tétét, mikor rendjének élén arra volt hivatva, hogy a szerzet tanító tagjait és iskoláit a kor színvonalára emelje, s azon megtartsa. 1837-ben szentelték föl, s akkor kezdte meg tanári működését, melyet meleg szív, nevelői tapintat, kitűnő előadás

SIMON VINCZE.